

ПРОЦЕНА КОЛИКО ЈЕ НЕКО СИРОМАШАН НАЈВИШЕ ЗАВИСИ ОД РАЗВИЈЕНОСТИ И СТАНДАРДА ЗЕМЉЕ У КОЈОЈ ЖИВИ

НИ У БЕДИ НИСМО ЈЕДНАКИ

*Словеначки сиромаш има на
располагању гоштво шри
просечне српске власте*

Златица Радовић

СВАКИ четврти становник Србије, према званичним подацима, живи на граници сиромаштва. Подаци Анкете о приходима и условима живота Републичког завода за статистику показују и да је стопа субјективног сиромаштва у Србији изузетно велика. Чак 64 одсто испитаника је рекло да тешко или веома тешко „саставља крај с крајем“.

Недељу дана одмора ван куће себи не може да приушти 67,2 одсто становништва Србије, док су за 30,6 одсто грађана месо и риба на јеловнику сваког другог дана само мисона именица. Неочекивани трошак до 10.000 динара, који би био плаћен из буџета домаћинства, превелики је терет за сваког другог грађанина, док 18,3 одсто не може себи да приушти адекватно загревање стана.

Релативна линија сиромаштва у нашој земљи износила је 13.680 динара за једночлано домаћинство, док је за трочлану породицу праг ризика од сиромаштва 24.624 динара, а за четворочлану 28.728 динара - објашњава Тијана Чомић, из Републичког завода за статистику. - То су последњи подаци за 2012. годину, док ћемо статистику за 2013. годину

објавити у децембру.

Према подацима Републичког завода за статистику, стопа ризика од сиромаштва код нас је 24,6 одсто, док је у презаданој Грчкој 23,1 одсто, у Румунији 22,6, Шпанији 22,2 и Бугарској 21,2 одсто. У Чешкој је скоро три пута мања стопа ризика од сиромаштва него у Србији (9,8%), док је у Аустрији 14,4 одсто.

Ова статистика показује како појединац живи у односу на остатак његове заједнице - објашњава Тијана Чомић. - По свим показатељима Србија је међу најгорима у Европи, иза нас је једино Македонија, према подацима објављеним на сајту македонске статистике. Ризик од сиромаштва треба разумети као релативну меру, јер појам сиромаштва у земљама које имају знатно виши животни стандард и услове живота, па тиме и веће зараде, у потпуно је другим релацијама. На пример, у неким европским земљама, наркомани само да не би крали добијају социјалну помоћ од државе, која је знатно виша од просечне плате у Србији, јер њихова држава може да поднесе тај терет и да им пружи финансијску помоћ.

Нада Новаковић, научни

сарадник на Институту друштвених наука у Београду, напомиње да од критеријума који се користе зависи ко све спада у сиромашне.

За Светску банку је мерило за границу сиромаштва потрошња од једног долара по члану домаћинства дневно - каже Новаковићева. - Развијене земље Европе су примениле критеријум 60 одсто од просечних прихода у земљи. Најсиромашнији Американци су много богатији него грађани мање развијених земаља који се не рачунају у сиромашне. У САД је сиромашан свако ко троши мање од два долара дневно. У сваком случају, постоји апсолутно и релативно сиромаштво. Прво подразумева одсуство средстава за подмирење основних потреба, попут хране и стана. Релативно сиромаштво је ускраћеност за задовољење потреба и коришћење услуга које су просечне, обичајне за дату друштвену средину. Негде је то исхрана, облачење, лечење, а негде се ту подразумева и висок стандард лечења, образовања, забаве и културе.

Да је сиромаштво релативан појам најбоље показује статистика. Са истом платом у једној држави човек може бити пуки сиромаш, док у другој може живети савим солидно. Чак не мо-

ра ни да иде далеко. Према подацима „Еуростата“, праг сиромаштва у Хрватској за четворочлану породицу је 567 евра док је минимална бруто зарада у комшилуку 373 евра. У Грчкој се за породицу која има на располагању мање од 999 евра сматра да је у ризику од сиромаштва, док су у Словенији у ту групу сврстани становници са мање од 1.273 евра месечних прихода. Код нас је ситуација другачија, јер су и зараде значајно ниже него у региону и Европи. У ризику од сиромаштва у Србији су родитељи са двоје деце који имају на располагању мање од 240 евра месечно.

Нада Новаковић напомиње да су посебно угрожена деца. Према подацима УНИЦЕФ-а у Србији је 140.000 малишана до 13 година сиромашно.

Чак 100.000 деце нема редовне дневне оброке, а сваки трећи корисник народних кухиња је дете, тако да нас је транзиција довела у време које је описивао Чарлс Дикенс - прича наша саговорница. - Међу сиромашнима је и много незапослених, али њихов статус зависи од класе и слојне припадности породице из које потичу. Пензионери су важна категорија како за политичаре пре избора, тако и за домаћинства у којима живе. Чак једна трећина прихода долази од пензија. Велико је социјално раслојавање међу пензионерима, јер је званично просечна

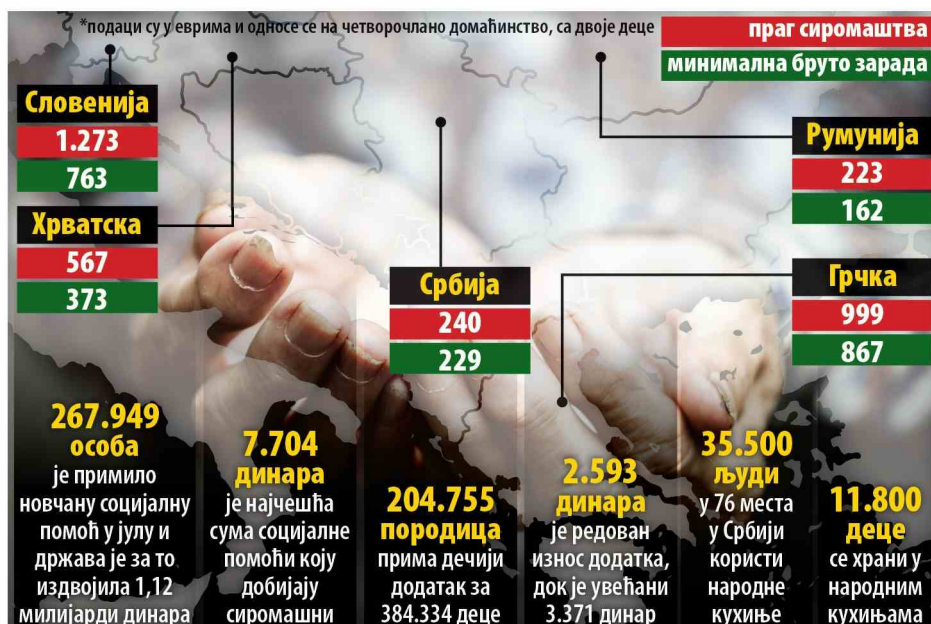
пензија 200 евра, а пола милиона их добија око 100 евра и мање. Сиромашни су и грађани који живе у неразвијеним општинама и регионима, било да су остали без посла или су без икаквих прихода. Ту су и појединци у старачким сеоским домаћинствима, којима су ниски приходи, а недоступне службе социјалне помоћи.

Проблем се, како каже Новаковићева, временом и продубио, па сада имамо и „нове сиромаше“, а то су запослени који месецима не добијају плату. Она напомиње да су нова група сиромашних и многи људи страдали од пролећних поплава.

- Бројка од 1,8 милиона сиромашних, који су на граници и испод линије си-

ромаштва, значајно је потцењена - сматра Новаковићева. - У истраживањима сиромаштва после 2000. године исто се дешавало, али зато што у истраживања нису улазили избегли и расељени. То је једна од најугроженијих и најсиромашнијих категорија. Новији подаци о сиромашнима односе се више на сло-

бодне процене. Неке помињу и цифру од три милиона сиромашних. Евидентно је смањење средстава, броја народних кухиња и оброка за сиромашне. То није зато што је мање сиромашних, већ због недостатка новца и рестриктивне „политике штедње“. ■

СОЦИЈАЛНЕ КАРТЕ

СТРУЧЊАЦИ оцењују да за израду дуго најављиваних социјалних карата нема ни људи, ни пара.

- Селекција међу сиромашнима, коме дати материјалну и другу помоћ, стварно је изузетно тешка - сматра Нада Новаковић. - Стварање „социјалне карте“ подразумева велики посао и финансијска средства. Држава која није пописала ни сопствену имовину (станове, број запослених по агенцијама, уредима, јавном сектору...) тешко да ће то уопште моћи да учини. Не постоји, на глобалном нивоу, систем евидентирања свих прихода и имовине појединца и домаћинства. Нема прогресивног, за многе нема никаквог, пореза на приходе и имовину. То аутоматски умањује државне приходе, који би се могли усмерити за санирање сиромаштва и бољи рад јавних служби. У службама социјалне заштите је системски створен хаос, јер је приватна иницијатива узела маха, без веће контроле и утицаја државе. Ту спадају домови за старе, за смештај лица ометених у развоју и слично.

Нова група сиромаша - запослени који месецима не примају плату

Сваки трећи корисник народних кухиња у Србији је дете

ПРИПРЕМАЈУ НОВУ СТРАТЕГИЈУ

СТРАТЕГИЈА државе за борбу против сиромаштва је постојала, али је била ограничена на период од 2003. до 2009. године. Надлежни кажу да је у току припрема нове стратегије, која ће се звати Програм реформи у области запошљавања и социјалне политике. Тај документ би требало да буде написан до краја године, када ће бити предат Бриселу. Од следеће године се очекује његова пуна примена, коју ће контролисати и Европска комисија.

